

GeoCenter Møns Klint

- snart en realitet!

Af Nils Natorp, projektleder, GeoCenter Møns Klint

Kridtformationerne på Møns Klint er et direkte vidensbyrd om Danmarks tilblivelse, og det vil være naturligt at bygge et nyt naturcenter netop hér. Visionen om et geologi- og naturcenter på Møns Klint mangler da heller ikke opbakning.

Kridtformationerne på Møns Klint vidner på dramatisk vis om Danmarks tilblivelse. Når man står på Dronningestolen 130 meter over havet, står man samtidig på en del af Danmarks fundament - kalk og kridt. Hvert år tiltrækker området op mod 300.000 turister.

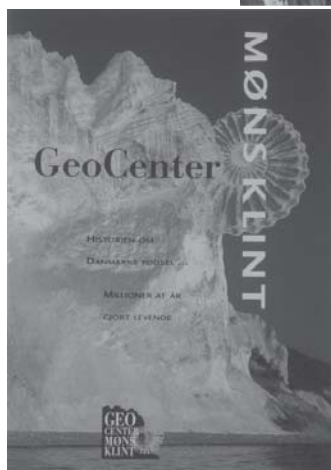
Visionen om et nyt geologi- og naturcenter på Møns Klint har stor opbakning. Der er gennemført en formidlingskonkurrence, og en arkitektkonkurrence står for døren. Det offentlige støtter projektet med 43,5 mio. kr., og tilbage står at skaffe 35 mio. kr. fra private fonde og virksomheder - så kan man tage det første spadestik.

GeoCenter Møns Klint

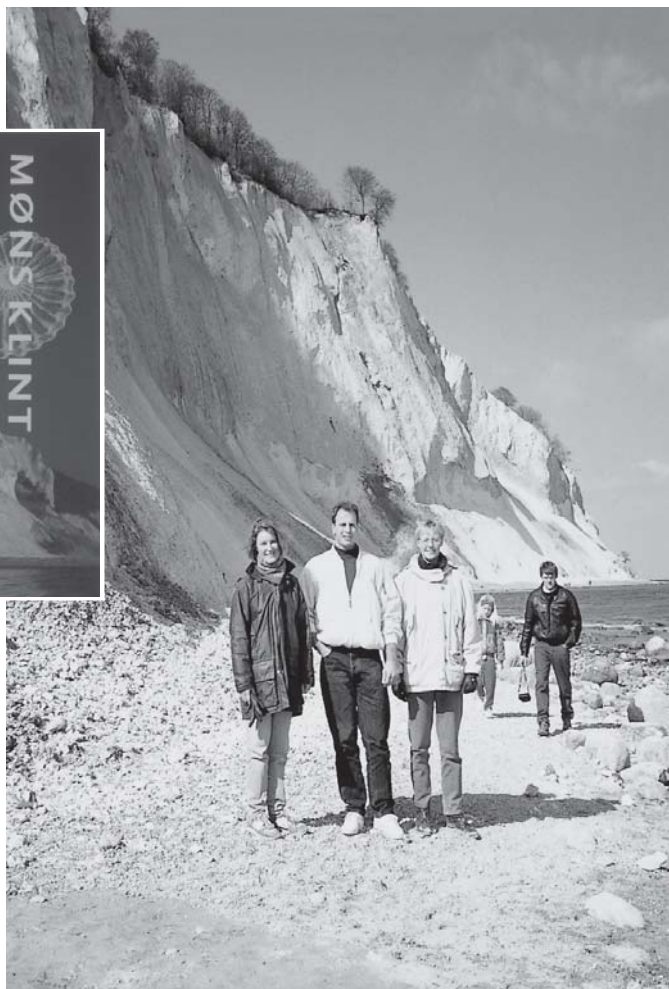
GeoCenter Møns Klint bliver et geologi- og naturcenter, der med udgangspunkt i kridtet skal fortælle om klintens tilblivelse og om de voldsomme geologiske processer, som har skabt Danmark. Det er historien om livet i kridthavet og de mange forstærninger, man kan finde på stranden, Tertiærtidens voldsomme geologiske forandringer og om istidernes indflydelse på det danske landskab, hvor kronen på værket er gletschernes opskydning af Dronningestolen.

Møns Klint er et imponerende syn. (Foto: GeoCenter Møns Klint)

Mellem 250.000 og 300.000 besøgende - primært børnefamilier lægger hvert år vejen forbi Store Klint, en del af Møns Klint. Visionen for GeoCenter Møns Klint er beskrevet i den flotte brochure. (Foto: GeoCenter Møns Klint)

Kridtet skaber liv

Kridtet skaber forudsætninger for liv, der har skabt en unik flora og fauna. Den næringsfattige undergrund er årsag til Danmarks største og bedste orkidélokaltet i Jydelejet og Høvblege overdrev. Sjældne sommerfugle som den sortplettede blåfugl ses og fugletrækket om foråret, hvor Klinten fungerer som fyrtårn, fører fremmedartede fugle til landet. F.eks. yngler Lundsangeren kun i skrænterne på Møns klint.

Danmarks hvide guld

Peter Japsen fra GEUS kalder kridtet for Danmarks hvide guld. Siden middelalderen, hvor man lærte at lave mørtel af kridt og kalk, er det blevet udnyttet til mange formål. Utallige bygninger, bl.a. Thorvaldsens Museum i København er opført af kalksten. Også i dag har kalken stor sam-

fundsmæssig betydning, selv om de færreste tænker over det.

Den danske produktion af olie og gas fra skrivekridtet i Nordsøen har en årlig værdi på over 14 mia. kroner. En tredjedel af Danmarks drikkevandsforsyning pumpes op fra den porøse kalk. Danmarks samlede årlige kalk- og cementproduktion har en værdi på ca. 2 mia. kr.

Alligevel optager skrivekridtet kun en lille del af folks bevidsthed. Måske skyldes det en indgroet forestilling om Danmark som et råstoffattigt land. Men faktisk lever vi stadig på kridt - og vi lever godt af det.

Visionen

De universelle naturkræfter styrer de lokale naturprocesser og den økonomiske udvikling i et samfund. Det er dette holistiske natursyn GeoCenteret skal formidle. Dels

for at kvalificere den besøgendes egenopdagelse af naturen, og dels for at fascinere. For kun gennem fascination og forståelse for naturen kan man skabe et positivt natursyn.

Den primære målgruppe er de mange børnefamilier, der besøger området. Derudover skal en stor og aktiv skole- og naturvejledertjeneste genoplive traditionen om, at alle skolebørn mindst én gang skal til Møns Klint for at se og høre historien om Danmarks tilblivelse. Et samarbejde med Københavns Universitet sikrer en feltstation, som kan bruges af fagfolk, så centret hele tiden tilføres viden til udstillingerne. Visionen har fuld opbakning i projektets styregruppe og bakked tillige op af en støttekomité.

Oplevelser med alle sanser

Målsætningen kan lyde en smule hellig – midlerne bliver det ikke. GeoCenter Møns Klint vil ikke være belærende, men bliver et oplevelsescenter, hvor den nyeste formidlingsteknik og alle sanser kommer i brug.

Formidling er visionens udgangspunkt. For mange udstillingscentre er bygningerne en begrænsning for historien. Så for at sikre, at historien bliver fortalt optimalt, bygges GeoCentret indefra og ud. Derfor blev der i foråret 2000 udskrevet en formidlingskonkurrence om udstillingerne på centret. Ud af 25 hold - bestående af geologer, scenografer, arkitekter, designere og kommunikationsfolk - som deltog i en prækvalifikation, udvalgte 5 til finalen.

Vinder: Team Agitator m/Ole Bornedal
Dommerkomiteen modtog 5 spændende oplæg. Vinderen blev Team Agitator med bl.a. filminstruktør og teaterdirektør Ole Bornedal som deltager. Forslaget bygger på en 3 deling af oplevelsen:

- "Tidstunnelen" (reelle fakta)
- "Hulemalerierne" (subjektiv fortolkning)
- "Vinduerne" (den sanselige oplevelse)

Vinderforslaget lader kulturen formidle naturen. Kulturpersonlighedernes fortolkning af naturen i „Hulemalerierne“ skal opleves i et samspil med „Tidstunnelen“, som er ryggraden i centret. „Tidstunnelen“ skal med moderne tekniske hjælpemidler

Møns Klint set fra luften. (Foto: GeoCenter Møns Klint)

og ved at appellere til alle gæstens sanser kronologisk redegøre for den geologiske udvikling. 140 millioner år opleves intenst på 30 min.

„Vinduerne“ sørger for, at centret bliver åbent og udadvendt i sin struktur, og formidler områdets unikke flora og fauna.

Kulturen skal formidle naturen

Det at lade kulturpersonligheder formidle naturen er ikke set tidligere. Alligevel er det en dansk tradition, at det er de gode historiefortællere, der bærer budskabet igennem, f.eks. H. C. Andersen, Doktor Liberkind og de nye filmfolk. Det er mennesker der formidler budskaber – teknik og maskiner er kun nødvendige midler.

Vinderforslaget indeholder en indbygget dynamik og fleksibilitet, idet de scenografiske totaloplevelser „hulemalerierne“ kan udskiftes af nye kulturpersonligheder. Centret vil derfor være i stand til at forny sig selv. Og kunstnerne vil - ifølge Bornedal - stå i kø for at være med til at fortælle historien om Danmarks tilblivelse.

Endeligt, og ikke uvæsentligt, er principperne for denne løsning et godt udgangspunkt for en attraktiv arkitektkonkurrence. Det forpligter at bygge på Møns Klint. Arkitektkonkurrencen afvikles som en åben idékonkurrence i foråret og sommeren. Vi glæder os til at kunne præsentere en helhedsplan for området, som i dag fremtræder ret nedslidt.

Kapitalrejsning

I starten af artiklen blev det lidt frimodigt fastslået, at centret snart er en realitet. Men det er en kendsgerning, at der stadig mangler 35 mio. kr før centret kan realiseres. Til gengæld vurderer vi, at vi med et rygstød på knap 45 mio. kr. har gode muligheder for at rejse resten af den nødvendige kapital hos private fonde og virksomheder.

Den dramatiske naturoplevelse på Møns Klint er den helt rigtige baggrund for fortællingen om Danmarks tilblivelse, natur-sammenhængene og kridtets betydning for udviklingen af det danske samfund.

Møns Klint besøges hvert år af op mod 300.000 gæster. Lægges hertil det antal besøgende, der færdes i Møns turistopland, har man et velfunderet besøgsgrundlag.

Efter planen skal centret åbne i foråret 2004. Vi glæder os til at indvie en ny national attraktion – til gavn for naturen, Møn, og en hel region, der kan komme et skridt nærmere udviklingen i det øvrige Danmark.

Læs mere om Geocenter Møns klint på www.moensklint.dk

Styregruppe og støttekomité

Styregruppen for Geocenter Møns Klints udgøres af Skov- og Naturstyrelsen, Møn kommune, Storstrøms Amt, Danmarks Naturfredningsforening, Turisme Region Syd, Friluftsrådet, og Team Møn (Møns turist og erhvervskontor).

Støttekomiteen for Geocenter Møns Klints arbejder politisk, fagligt og finansielt for at realisere GeoCentret. Komiteen består bl.a. af direktør Nils Wilhjelm, formand for Folketingets miljøudvalg Jørn Jespersen, Svend Erik Hovmand (MF), formand for Friluftsrådet og TV2 Jens Bilgrav Nielsen og professor ved KU, geolog Finn Surlyk.

MILJØTEKNIK og GEOFYSIK

Rådgivning

- Undersøgelser
- In-situ
- Risikovurdering
- Oprydning
- Projektering
- Monitorering

FALKENBERG A/S
Rådgivende Geologer

Hovedkontor:
Vassingerødvej 145 3540 Lyngby
Tlf: 48 18 75 66 Fax: 48 18 76 03

Afdeling Nykøbing F.:
Højbrogade 12-14 4800 Nykøbing F.
Tlf: 54 82 45 65 Fax: 54 85 02 32

e-mail: falkenberg@falkgeo.dk